

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد.

۲۰۲۱/۰۱/۰۶

نجیب_الله_وفاق
زنان نخبه افغانستان

تاریخ اتن ملی در افغانستان

اتن ملی در جامعه ما از اهمیت زیادی برخوردار است و در هر منطقه علاقمند زیاد دارد. هزاران سال قبل زمانیکه انسان ها در مزارع زنده گی میکردند، کوشا بر آن بودند تا احتیاجات اولیه خود را مرفوع سازند. وقتیکه بیکار میشدند و یا بالایی چیزی مصرف می کردند با خود زمزمه میکردند . همین زمزمه ها نخستین گامی بود برای بیت ها و آواز، به همینگونه وقتیکه آنها احساس خوشی میکردند و یا از کارهای شان راضی میشدند، دست های پراز خوشی را به هم میزدند، سرهای خود را حرکات موزون میدادند و بدین گونه اظهار خوشی میکردند . همانا این حرکات توام با رقص ها بود. همین رقص ها بعداً اشکال و انواع گوناگون را به خود گرفت و هر منطقه نظریه عنعنات خویش به اجرا آن می پردازند . تاریخ اتن از دوره کهن #آریانا آغاز شده و مردمان سرزمین آریانا در نشست های اجتماعی خود رقص مشترک داشتند، که بنام اتن یاد میشد. اتن انواع گوناگون دارد و به هر منطقه مربوط میشود. اتن آریایی از دیدگاه جنسیت به سه نوع است .

#1 - اتن_زنانه

#2 - اتن_مردانه

#3 - اتن_مشترک (زنان و مردان)

در دوره ویدا اتن پیشرفت زیاد نمود، اتن همراه بیت نواخته شد. اتن بعد ها با چند هنر دیگرمانند: (بیت، صداها و موزیک) یکجا رقم یافت. برای اجرای اتن میدان های وسیع و مرکزی انتخاب شد و بشکل دایره وی آن استفاده میشد که امروز نیز بدان گونه اجرا می شود،

جوان های آریایی مو های دراز شانرا به روغن چرب میکردند، و به کلاه های شان به گل ها صحرایی آرایش میدادند. گروه گروه به میدان اتن می آمدند و بشکل یک حلقه به حرکات موزون با نواختن دهل بازی کنان حرکات را اجراء میکردند. وقتیکه دهل سریع میشد، حرکات نیز سرعت پیدا میکرد و تا هنگامی دوام مینمود که بازی کنان تاب توان آن را داشتند و مطابق صدای دهل خیزها، نشتن و مکس را در هنگام اتن مراعات می نمودند.

اتن در دوره آریایی ها از طرف شب و روز اجرا میشد. هنگامیکه اتن از طرف شب اجرا میشد، در بین حلقه اتن آتش روشن مینمودند و سایه بازی کنان در اطراف دیوار های میدان ظاهر میشد. و همین سایه ها باعث دلچسپی مردم میشد.

در پهلوی آن آریایی ها در هنگام خوشی اتن میکردند، در میدان های جنگ نیز بخاطر بجوش آوردن خون جوانان اتن مینمودند .

یک از علت های پیروزی این سرزمین در جنگ ها همین بود. وقتیکه تجاوز گران به این سرزمین هجوم می آوردند، دهل ها نواخته میشد که از آن صدا های قهر آور شنیده میشد، جوانان با شمشیرها به میدان جنگ می آمدند و خویشترا آماده جنگ میدانستند.

لحظات تیر شد، زمان ها گذشت ولی اتن آریانا هنوز هم در فرهنگ افغانها بخش ویژه را تشکیل میدهد. اتن ها در اقوام مختلف افغانستان وجود دارد و بیت های گوناگون اتن نواخته میشود.

اتن یک رقص دیرینه افغان ها است؛ معمولاً توسط مرد ها بگونه تشریفاتی اجراء میشود. بعد ها این رقص به رقص مسلمانان شهرت یافت، عقیده بر این بود که اتن، نظامیان را قبل از رسیدن به هدف به خداوند (ج) نزدیک میسازد.

خصوصیات_اتن

د پانو شمیره: له 1 تر 3

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de

يادونه: دليکنې دليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په خبر و لولئ

اتن همرا با یک دهل اجرا میشود، که ساختمان استوانی دوسره دارد و دارای پیچش صدای عمیق میباشد. با این آله، آلات دیگر نیز میتواند شامل باشد، مانند تبله ها، رباب ۱۸ تاره، سرنی، توله و غیره. با گذشت قرن ها در تخنیک اتن تغییرات زیادی بوجود آمده است ولی اساس آن تغییر نکرده است. اتن یک رقص مدور است که از دو الي صد نفر در آن اشتراک میکند و اتنچیان حرکات یک دیگر را به شکل دایره با ضرب دهل تعقیب میکند. هر قدر که ضرب دهل سریع میشود، حرکات نیز به سرعت خود می افزاید. اتن توسط یک رهنما که اتن را آغاز میکند، اجرا میشود. این شخص از تخنیک های مختلف استفاده می نماید، و حرکت آخري به اشاره وي صورت مي گيرد. اشاره وي عبارت از دست زدن به زمین یا بلند کردن دست است. میوزیک به اثر تخنیک های رهنما نواخته میشود و کاملاً مربوط به نوع اتن رهنما میباشد. اتن از ۵ دقیقه الي ۳۰ دقیقه طول میکشد. اتن وقتی خاتمه پیدا میکند، که هیچ کسي در میدان باقی نماند. اتن گرچه از نگاه ساختمان فزیکي دشوار است، مگر بازي کنان در عين اجرا ضعيف نمیشوند. این رقص در افغانستان بسیار مشهور است و در خوشي های مانند عيد، نوروز، عروسی، سالگره و غیره اجرا میشود.

اتن_انواع

اتن در هر منطقه نوعیت و حرکات مختلف همان منطقه را دارد. انواع مختلف اتن مشتمل بر #کابلي، #وردکي، #لوگري، #خوستي، #پکتیایی، #هراتی، #کوچيانی/ #کوچي، #ختکي، #پشپي (با سرنی و توله) و #نورستاني در افغانستان وجود دارد.

در ذیل لیست اتن های مشهور و شناخته شده افغانستان ارایه شده است. انواع مختلف اتن ها به قسم آمیخته شده توسط افغان ها اجرا میشود و اتن یک منطقه نسبت به منطقه دیگر برتری ندارد، زیرا هر یک آن نوعیت و حرکات خاصی خود را دارد.

اتن_کابلي

در این رقص بازي کنان به ضرب هاي دهل بازي میکنند. این رقص معمول توسط زن ها و مرد ها اجرا میشود، که مشتمل بر ۲-۵ مرحله میباشد که در اخير توسط

چک زدن به داخل میدان خاتمه می یابد و بعد عین مرحله تکرار میشود. سرنی و بازو به شکل مرتب و موزون محرک میشوند و بازي کن به طرف راست و چپ پس و پیش میرود. البته در هنگام اجرا بند های دست نیز با حرکت منظم و محرک میباشد و یک دست حرکات را به طرف بیرون حلقه اجرا میکند بعد از دوران به طرف مرکز آورده و با دست دیگر یک چک میزند. سرعت و زمان اجرای این اتن مربوط به موزیک نواز میباشد.

اتن_وردکي

این اتن چک ندارد و مشتمل به حرکات تمام بدن، دواير و همچنان یک دستمال که هر دوره را شدید تر میسازد، میباشد. مرد ها در این اتن معمولاً به بروت های پراکنده خود مفاخرت میکنند. موهای خود را چرب نموده تا وزن آن در هنگام دور بیشتر شود. اجرای این اتن معمولاً مربوط به موزیک نواز یا رهنما تیم میباشد.

اتن_لوگري

اتن لوگري معمولاً از شرمندگی آنها و از وقفه های موزیک که در سطح محلي اجرا میکند، معلوم میشود. اتن آنها نیز علامت دور لوگري را دارد. دست های شان همیشه بلند میباشد و چک میزنند با همان حرکت دور میزنند و در هنگام دور به زودي چک میزنند، در اخير به وسط میدان دو یا یک چک میزنند. معمول نیست که در اتن یک یا دو دور تماشا شود. این اتن توسط زن ها و مرد ها و حتی پسران و دختران اجرا میشود. مرد ها لونگی به سر دارند و همیشه در اخير وقتی ضرب دهل سریع میشود آنها دور میکنند. این اتن نیز به اشاره موزیک نواز پیش میرود و یا هم بازي کننده ها موزیک را تغییر میدهد.

اتن_پکتیوال (#خوستي)

این اتن معمولاً ۵ الي ۷ مرحله یا بیشتر از آن دارد. در این اتن سر بطرف راست و چپ حرکت میکند، موها دراز به هوا میبرند و با دور مکمل آنها به طرف مرکز مینشینند، این اتن نظر به حرکت بازي کننده ها اجرا میشود. نوع اجرا اتن بسیار دلچسپ است.

اتن_کوچيانی (#کوچي)

اتن کوچيانی به شکل عامیانه اتن کوچي است. این اتن معمولاً توسط زن ها در هنگام خوشي ها (سالگره، نوروز، آمدن بهار و غیره) اجرا میشود. مرد ها آنها را با موهای بسیار دراز تر، بروت های متحیر و ریش های دراز اجرا میکنند. معمولاً با دستمال اجرا میشود و حرکات دوروي بسیار زیاد دارد. این اتن ۱۰ یا بیشتر مرحله دارد که مشتمل به نشستن بازي کنان به زانو میباشد و سرهای خود را موازي به ضرب دهل حرکت میدهد. پیچیدگی یا عمیق بودن آنها در ساحه وسیع اجرای بازي آنها میباشد، که حتی به زمین های دیگر توسعه پیدا میکند. این اتن نیز نظر به حرکات بازي کننده ها اجرا میشود.

اتن_ختک :

این اتن در زمان مغل ها بوجود آمد و آن قسمی بود که بازی کنان با خود اسلحه نیز داشتند. یک بازی کن ختک به مانند قهرمان با شوق و احساسات، اتن را اجرا میکند. احساسات خود را به شکل فزیکي نشان میدهند و ۲ الي ۳ شمشیر که وزن آن یک و نیم کیلو گرام باشد، با خود در عین اجراء اتن دارد. این اتن دارای ۵ مرحله است و مشتمل با حرکات شمشیر میباشد. این اتن نیز نظر به حرکات بازی کنان اجراء میشود.

اتن نورستانی :

این اتن نسبتاً اتن جدید است و با آلات محلی نورستانی ها اجراء میشود. این اتن توسط زن ها و مرد ها اجراء میشود. زن ها یا دست های خود را بلند میگیرند و یا با ضرب دهل شانه به شانه میشوند. نوعیت دیگر این اتن که در مناطق سرحدی چترال اجراء میشود، مشتمل بر اجرائی عمل یک بازی در وسط میباشد. این اتن آهسته اجراء میشود. و به شکل تدریجی در اخیر دوایر سریع میشود و به چک ها و صدا های شوق بر انگیز حضار مزین میشود. توجه بیشتر این اتن در حرکات شانه و حرکات خوش آیند بند دست میباشد.

در اخیر به امید اینکه معلومات جمع شده قابل توجه شما بوده باشد.

🌐 مأخذ:

- 1 - خاوری، غوثی ۱۳۷۰ د پشنتو شفاهی ادبیات، کابل: مطبعه دولتی .
- 2 - رفیع، استاد حبیب الله. مصاحبه معلوماتی در مورد اتن ملی. کابل: رادیو آزادی.
- 3 - غلام محمد . 1353، د پشنتو دودونه . کابل: چاپ مطبعه دولتی.

د پانوی شمیره: له 3 تر 3

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلپکنی د لیکنیزې بنی پازوالی د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولی